

Imre - 9. 10. 1981

KULTÚRA '81

Písané pri príležitosti 65. narodenín Jána Frátrika

Je sychravé nedeľné ráno. Čas, keď sa neveľmi oplatí vybrať sa na prechádzku do ulíc, s deťmi do kina, alebo len tak sa tárať po lese. Spočiatku si nečasom zaskočený. Nevieš, čo si počať s nedeľou. Pretože si sa hodlal poprechádzať sa prírodou. Obdobím, keď sa ešte nerozhodlo medzi babím letom a opravdivou, sýtou jeseňou.

Kdesi si čítal, že to je čas, keď si všetci muži uvedomujú viac ako inokedy nevyhnutnosť konca. A tá ich ženie do horúčkovitej činnosti. Trebárs do literárnej tvorby. Trebárs do komponovania veľkolepej orchestrálky.

Naslepo siahneš do regálu s knižkami. Potom sa usadiš s horúcou kávou a zbierkou veršov. Ešte niekoľko okamihov, kým sa ponoríš do rytmu, kým ťa rytmus uchváti a nechá ťa cváľať zarovno Pegasom.

Niečo sa v tebe uvoľňuje ako po požití euforík. Organizmus sa uvoľní do absolútnej pohody, aby o to intenzívnejšie pracoval intelekt. Aby sa ti vzdúvala fantázia

prával ti o tom, že sa vždy zo všetkých síl snažil svojim žiakom vstúpiť lásku k materinskej reči a skrze ňu k svojej domovine.

Počúval si ho, vnímal si ho. No neraz si myšlienkami odlietal preč. Preč z toho teplého bytu. A sedel si v triedach, kde stál za katedrou on. Vnímal si jeho zádumčivé oči, jasné rysy tváre, subtilnú postavu, čo celá pôsobí ako stelesnené dobro. Zamarí sa ti, že sa dá natrieť na chlieb.

Keď sa vrátiš do jeho hmotnej prítomnosti, sľakáš čaj a počúvaš vyznanie básnika: „Viete, mladý môj priateľ, najväčším umením, tým najskvostnejším, je umenie žiť. Život, ten plný protirečivostí, lásky aj nenávisť, víťazstiev i prehier, výziev aj útlmov... Preto sa ustavične v živote nachádzame: v deťoch, v práci, v snoch, túžbach, nádejách i sklamaniach. Básnik k tomu navyiac hľadá seba v sebe. Básnik je akoby jazyčkom na váhach času. Je zástavníkom celého vesmírneho bratstva. A v tom je jeho osudová tragédia. Ale aj jeho osudové víťazstvo: Viera v človeka!“

Prívet
POETOVÍ
LÁSKY

na vlnách predstavivosti. Metafory a metonymie vyzliekajú svet vokoľ teba, odhaľujú podstatu, dopĺňajú ju, obnažujú myšlienku až po citlivé nervy.

Zatiaľ jedným smerom plynie čas. Ubúda z nedele. No ty ho nevnímaš. V sluchách, v srdci, v krvi ti pulzuje len verš básnika. To preto, že si ho pochopil, že ti dal pochopiť i spoznať. Seba i teba i všetko ľudstvo. Cez krásu, skrze jedinou materiu, ktorou je slovo.

Ani sa nenazdáš a unikáš spomedzi veršov. Čierne chrobáčky písmen nezmyseľne tancujú po belobe papiera. Lebo si sa odrazu ocitol na nivách svojho detstva:

A onď si v nedeľienke čo sa premenila na jednu z naj

„Domov je detstvo
a detstvo domovom.

To všetko, čím dýchaš a vidíš
cez vnútro a diaľky
v obrovskom i nepatrnom,
keď úder za úderom zavše si ta dvojit,
čo sa ti v nádeji skrakuje a znásobuje,
to všetko, čím žiješ a sníváš
a nepoddajný stúpaš v boji,
je večné detstvo s domovom.“

Zlizeáš z orecha v záhrade starého otca, aby si ho privítal, lebo sa pracia v furmanky. Dlaňou hlboko pokreslenou tenkými čiernymi čiarami ti rozstrapatí šticu plavých vlasov. Má ťa rád. Tvoj starý otec. Pravdaže. A ty máš rád tú dedinu. Ty máš rád svoj rod. Až to všetko pochopíš: básnik má rád ľudstvo! Preto sa oň bojí. Básnik má rád teba, svojich blízkych i vzdialených. Má rád túto Zem!

Na chvíľu odložíš útlu knižku, lebo knihy veršov sú zväčša útle, a dovoľíš si krásny prepych: v čase nedeľnom myslieť na človeka.

Možno by si si mal takýto čas nachádzať častejšie. Možno by si bol potom lepší, krásnejší i bohatší. Akiste bohatší. Pravdaže, myslíš na básnika. Myslíš na Janka Frátrika. Na láskavého pedagóga. Lebo takého si ho spoznal pred pár rokmi, keď sa snažil aj v tej najhoršej básni, čo ani básňou nebola, nájsť odtlačok stopy jednej z múz.

Sedeli ste vari dvadsiati mladí a roztúžení a dychtívi a krásni, pretože ste chceli poznať. Pretože ste sa rozhodli hľadať chodníčky, hoci strmé, hoci skalnaté na strane Parnasu. Mladí a zraniteľní. A on to vedel. On, z rodu básnikov, to vedel, cítil, poznal. Preto bol láskavý, aby vás neodradil. Aby vám dodal sil. Lebo on po tých chodníčkoch vystupoval. Vystupoval sám, bez opory, lebo len tak sa tam dá dostať. Z úpatia na vrchol...

Koľko krokov prerátaných na pálenie v očiach po prebde- tých nociach?

Koľko spochybňovania?

Koľko vzletov? A pádov!

Myslíš na básnika, na jeho dobrotu, ktorá neraz hraničila s priam otcovským vzťahom k svojim dieťkam. Kvapôčka predstavivosti a prekvapivé poznanie: Ján Frátrik akcentuje lásku ako hybnú silu života. Aby skrze ňu zakotvil v univerzálnom humanizme.

Oddávaš sa spomienkam na chvíle strávené po boku poéta. Trebárs v jeho žilinskom byte. V byte, kde zo všetkých vecí vanul mier a pohoda. V teplom byte. Na pracovnom stole básnika navrstvené slovníky ako roky. Lebo on je zamilovaný do slova. Väčšou regály s knihami. Písanými slovenčinou, češtinou, ale i rusky, francúzsky, anglicky, nemecky... Chrám poézie. Priateľské spolužitie slova všehomíru. Stvoreného ľuďmi Zeme, čo nepoznali, či lepšie nemali v svojich štítoch nenávisť.

Ján Frátrik ti rozprával o svojich rokoch za katedrou. Bolo ich vyše štyridsať. O svojich žiakoch, ktorých si vážil a mal ich rád. Rozprával ti o tom, že neraz nedva nedokázal rozlíšiť, či mu je škola poéziou, či poézia školou. Roz-

skvostnejších. Pretože ju prežívaš intenzívne. Nemárniš čas. Oddávaš sa veršom, myšlienkam, krásne, čo ťa obohacujú.

„Od narodenia učíme sa prstoklad života,
aby sme pochopili najplastnejšiu hru.
Obraciame v rukách dážď a slnko,
bežíme hore oblakmi,
lebo sme sa naučili snívať do zeme.
Na zemi už si nevyberieš. Iba žiť!“

Naplňa sa nedeľné dopoludnie. Ty sedíš v kresle, hrnček je zabrzýganý od kávy, v izbe nafajčené. Predstavuješ si básnika. Ako inak, pri jeho práci. Vidíš ho zadumaného s hlbokými vráskami na vysokom čele, vzápätí sa mu tvár rozjasní, pretože našiel, objavil, vydoloval v svojej mysli tú najpresnejšiu, tú najzávratnejšiu, tú najpodstatnejšiu metaforu. Hneď ju zapisuje úhladným písmom — krasopisom. Vieš, že poézia mu naplnila život, dala mu hlbší zmysel, odobrila jeho dni, keď sa mu zdalo, že smútok, bolesť či nemoc sú v pre-sile. On, básnik, nemohol nespievať.

Tak si privykol od mladosti: rozdávať. Preto rozdáva poéziu. Rozdáva radosť a potešenie.

Vstaneš, podídeš k regálu s knihami a zrakom pohľadáš zväzky, čo vzišli z jeho tvorivej dielne. Nie je ich veľa, no nie je ich ani málo. Osem zbierok veršov. Nimi vykúpil šesťdesiatpäť rokov svojho života. Nefabrickoval ich. To nie. Príliš si vážil tú vrtkavú múzu, príliš ju obdivoval. Skôr k nej kráčal po špičkách vo chvíľach sviatočných, aby ju nevy-lakal, aby si ju nepohneval.

Deti ťa vyrušia. Pretrhnú čaro nedele. Vraj mamička pri-pravila obed. Treba zasadnúť k nedeľnému obedu. Nehneváš sa na deti, nehneváš sa na manželku. Ako aj? Po tých veršoch sa nemôžeš hnevať. Odložíš knižku a v kuchyni man-želke spamäti zarecituješ verše.

„Nie. Nemôžem odísť.

Uprostred lásky sa neodchádza.

Aj keby si sa ma raz celkom zriekol,
ostanem.

Dávno sme si už prešli do krvi.

O silu slova sme sa opreli

ako horská riava o skaly.

Ak stratíme lásku,

budeme sa ešte hľadať

v červených a bielych krvinkách.

Nosíme v sebe jeden druhého,

ako riadky nesú nespútaný dej —

prečítaj si ma

a ja si ťa zarecitujem.“

Manželka je udivená. Prekvapene sa opýta, kedy si to napísal. Odvetíš, že to Janko Frátrik. Ona povie, že je to veľmi mladý básnik, píšuci krásne o láske.

Má pravdu. Prv, než zasadneš k sviatočnej tabuli, mu za-vinšuješ: Mnoha ljeta! Ešte veľa, veľa krásnych veršov.

PETER HOLKA

Snímka: autor

Prišiel žiť medzi nás

Básnik žije svoj život ako každý iný. Nič viac, nič menej. Vie však trpieť, obdivovať, milovať i snívať až za skutočnosť. V tých protirečivých rovinách prebleskúva ono poetické chvenie, spaľujúci nepokoj, iskra, z ktorej vzbĺkne plameň. Zážitok, ktorý je zárodokom jeho výpovede.

Ak je básnik básnikom, nemôže ne-
spievať.

Taký je aj životný údol básnika
JÁNA FRÁTRIKA.

Celý svoj život prežil v Žiline. Žil ho dychtivo, bral i rozdával vždy plným priehrštím. Okrášľila ho povest dobrého a múdreho človeka. Obdaril nás siedmimi zbierkami básní: *Vám, moji rodni, Pramienky, V domovine zvonov, Kamenný vzdych, So zdvihnutou básňou, Monológy na úvetri a Sneží na lásku.*

V týchto dňoch sa dožíva významného životného jubilea. Naplnil 65 rokov plodného, krásneho a tvorivého života.

„Pýtali sa ma raz, čo považujem za najväčšie umenie. Odvetil som im, že za najväčšie umenie považujem umenie žiť. Žiť život, ten jediný a neopakovateľný, plný protirečení, lásky i nenávisť, víťazstiev i prehier, vzplanutí i útlmov. Preto sa v živote nachádzame v deťoch, v práci, snoch, túžbach, nádejach i sklamaníach. No básnik navyše úporne hľadá seba v sebe. V tomto ponore musí vypovedať svedectvo. Ale kým ho vypovie, koľko musí zvieť vnútorných súbojov! Chce preniknúť k jadrú, koreňu, podstate života. Ale kým k nemu dôjde, koľkokrát sa doráňa, sklame... koľko treba sisyfovskej námahy, kým nájde človeka v človeku!“

Básnik je v tejto rozpornej dileme akoby jazýčkom na váhach času. Je v tom jeho tragédia i osudové víťazstvo. A jedinou hviezdou v tomto mori tápania, hľadania i radosti z úspechu je viera v človeka...

Medailón básnika Jána Frátrika pod názvom **PRIŠIEL ŽIŤ MEDZI NÁS** si môžete vypočuť v sobotu o 12.30 hod. na Devine.

-ač-
Snímka archív

celá 9. 10. 1981

Pozdrav nášmu poetovi

Medzi tohoročných spisovateľov — jubilatov, rýchle plynúci čas začlenil aj žilinského básnika Jána FRÁTRIKA. 9. októbra t. r. sa v plnej svezosti a tvorivom rozlete dožije 65-ky. Narodil sa, vyrástol i vyštudoval v metropole pod Dubňom. Tu prežil aj podstatnú časť svojho poctivého a plodného života. Pochádza z rodiny chudobného remeselníka. Už v detstve okúsil núdzu a nedostatok. Po maturite začal učiť. Pri tomto

peknom povolání vydržal vyše 40 rokov. Učil v Terchovej, Nesluši, Hričove a Žiline. Začas pôsobil aj na Pedagogickej škole, kde bol mojím učiteľom. Vyučoval slovenský jazyk a hudobnú výchovu. Jeho hodiny boli živé, zaujímavé, tešili sme sa na ne. Keďže poznal trdšiu život dedinských detí, bol k nim milý, žičlivý. Vedel ich povzbudiť, vliat do nich optimizmus. Radil im ako čo najefektívnejšie študovať a všestranne sa vzdelávať. Popri pedagogickej práci našiel si čas na básnickú tvorbu. Lyrické básne s motívmi lásky, priateľstva a radosti z práce i zo života publikoval v dennej tlači, literárnych časopisoch, almanachoch i ročenkách. Už ako mladý učiteľ debutoval zbierkou *VAM, RODNÍ MOJÍ*. Po dlhých rokoch prihlásil sa decentnými triptychmi *PRAMIENKY, V DOMOVINE ZVONOV*, poérou o rodnom meste *KAMENNÝ VZDYCH*, pôvabným výberom *ZEM ZVONÍ, priekopníckymi zbierkami SO ZDVIHNUTOU BÁSNOU, MONOLÓGY NA ÚVETRI, SNEŽI NA LÁSKU*. Verše v nich zvonía krásou reči, uchvacujú myšlienkami a svezími obrazmi. Privrávajú sa za lásku, čistotu a dobro. Burcujú nás k činorodosti. Osviežujú ako voda z lesnej studničky, prekypujú vôňami ani horská tráva v lete.

Ján FRÁTRIK nezabúdal ani na mladé, nádejné literárne talenty. Venoval im nejednu hodinu, povzbudzoval, cibril. Mnohí mu za to úprimne vďačia. Aj keď sa nestali literátmi, sú citlivými a vnímavými konzumentmi poézie a prózy, obohacujú krásou seba i iných. Frátrik je jedným z prvých slovenských básnikov, ktorí glosujú život moderného človeka v panelákoch, kde by malo byť viac úprimnosti, spolupatričnosti a priateľstva.

Dvihame pohár a žičíme jubilantovi len to naj-naj. (vk)

Rok Jána Frátrika

Krajská knižnica v Žiline, v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, pripravila pre širokú verejnosť výstavný informačný panel venovaný básnikovi Jánovi Frátrikovi pri príležitosti autorových nedežitých 95. narodenín. Významný žilinský básnik sa narodil 9. októbra 1916 v Žiline. Okrem spisovateľskej a pedagogickej činnosti sa venoval prekladom z nemeckej a francúzskej literatúry, angažoval sa v mnohých ďalších osvetových, kultúrnych, ale aj športových aktivitách

mesta. V jeho poézii je cítiť lásku k človeku a k rodnému mestu, kde prežil celý svoj život. Zomrel v Žiline 31. júla 2000.

Žilinský samosprávny kraj vyhlásil pre región Horné Považie rok 2011 za „Rok Jána Frátrika“. Panel je prvým z pripravovaných podujatí venovaných literárnej osobnosti a bude celoročne umiestnený na oddelení beletrie v Krajskej knižnici v Žiline. Pozyvame všetkých na jeho prehliadku. Vstup voľný.

Jana Štefancová

Dobrý deň, básnik, u nás nič nové. Vaši rodni ná va myslia.

Rodák zo Žiliny, pedagóg, spisovateľ, prekladateľ, kronikár, člen orchestra Žilina, ale i aktívny hráč futbalového klubu ŠK Žilina, mimoriadny človek... Ján Frátrik.

Ján Frátrik

Počas žilinského literárneho festivalu 9. októbra krstili knihu žilinského veľkána. Nepokojná pieseň je zbierka nepublikovaných básní, vydaná pri príležitosti nedežitých 90. narodenín básnika Jána Frátrika. Primátor mesta Ján Slota, ktorý knihu pokrstil lupeňmi kvetov, povedal: „Je mi ctou, že môžeme byť pri krste. Už v názve knihy Nepokojná pieseň je odkaz tohoto veľkého Žilinčana, Slováka, ktorý počas celého života nikdy nezradil to svoje. Pevne verím, že aj tieto básne, ktoré sú možno menej známe, ukážu určité ciele predovšetkým mladým. Krásno, o ktoré Janko Frátrik celý život usiloval, je to, čoho by sme sa mali chytiť, naša záchranná kotva.“ O vydanie diela sa pričínili spisovateľov vnuk Braňo Orava. „Pred dvadsiatimi piatimi rokmi starému otcovi udelili čestné občianstvo mesta. Mesta, ktoré si veľmi vážil, ktoré mu dávalo silu a inšpiráciu, o ktorom písal. Vstúpil nám v rodine lásku k tomuto mestu, národu a Bohu.“ dodáva B. Orava. Aj pre Petra Cabadaja, jedného z prednášajúcich na odbornom seminári o Jánovi Frátrikovi, autor veľa znamená. „Považujem Jána Frátrika za významného slovenského básnika. Bol to básnik praktík a teoretik. Človek, ktorý nielen poéziu písal, ale o poézii premýšľal. Pozeral sa na verš aj teoreticky a to všetko dokázal skíbiť do podoby, ktorá podľa mňa každého čitateľa poézie nemeože nechať ľahostajným.“ Manželka spisovateľa Margita Frátriková bola skutočne dojatá a šťastná zároveň. Slovami nedokázala opísať, čo všetko pre ňu tieto podujatia venované manželovi znamenali. „Vybavujú sa mi tie najkrajšie spomienky a bolesti, že to tak rýchlo prešlo. Je to krásne, potešilo ma to, pohliadilo srdiečko.“ dodáva.

Manželka spisovateľa Margita Frátriková

5. 4. 2011 / www.zilinskyvecernik.sk

SPRAVOI

Mesto ocenilo najlepších pedagógov

Pri príležitosti výročia Dňa učiteľov vedenie mesta Žilina už po štvrtýkrát ocenilo v Mestskom divadle tých najlepších spomedzi pedagógov. Spoločensky a morálne ocenilo každodenné aktivity toho, čo sa nedá vyčíslieť – školstva, výchovy a vzdelávania mladej generácie.

Slávnosť prihovorom otvorili prednosta Mestského úradu v Žiline Dušan Petrik a vedúca odboru školstva a mládeže Mestského úradu v Žiline Adriana Jurišová. Ocenenia boli rozdelené do viacerých kategórií. Zároveň sa ocenení podpísali do Pamätnej knihy mesta Žiliny.

Ocenenia na základe návrhov zo základných škôl získali: Daniela Popluhárová, Základná škola Gaštanová, Mária Ústupská, Základná škola Slovenských dobrovoľníkov, Zuzana Ďurinová, Základná škola Karpatská, Božena Pachová, Základná škola Lichardova, Janka Štalmachová, Základná škola s materskou školou Na Stanicu, Mária Hadačová, Základná škola Vendelína Javorku, Helena Závadská, Základná škola Jarná.

Ocenenia za dlhoročnú tvorivú pedagogickú činnosť v umeleckom školstve a mimoriadne výsledky v oblasti záujmovej výchovy získali: Viera Bariaková, Základná umelecká škola Gaštanová, Luboslava Měkyňová, Centrum voľného času Spektrum, Anastázia Orolínová, Základná umelecká škola Ladislava Ārvaya, Dagmar Wróbelová, Základná umelecká škola Ferka Špániho.

Ocenenia za dlhoročnú záslužnú, obetavú a odbornú pedagogickú činnosť v oblasti predprímarneho vzdelávania získali: Margita Šulcová, Materská škola Limbová, Mária Martinčeková, Materská škola Predmestská, Dana Jadrná, Materská škola Jarná, Helena Zahradníková, Materská škola Rybie námestie, Ľubica Kramárová, Materská škola Bajzova.

Ocenenia za dlhoročnú tvorivú, obetavú pedagogickú a riadiacu činnosť získali: Beáta Veselská, Základná škola Martinská, Ján Majšniar, Základná škola s materskou školou Školská, Katarína Kočvarová, Materská škola Dediná, Iva Blašková, Materská škola Trnavská.

Ocenenia za pedagogickú a riadiacu činnosť získali: Alžbeta Chovančíková,

Základná škola Do Stošky, Helena Ščambová, Základná škola s materskou školou, Brodno, Ľudmila Zvaríková, Základná škola s materskou školou Ulica sv. Gorazda, Janka Sliviaková, Základná škola Limbová, Marta Šplhová, Základná škola Námestie mladosti.

Po slovách básnika, prekladateľa, literárneho vedca a historika Jána Frátrika, nasledovalo odovzdávanie Mimoriadneho ocenenia v roku 2011 – Plakety Jána Frátrika. Táto cena je udeľovaná na znak úcty, vďaka a obdivu k človeku, ktorý sa svojou aktívnou činnosťou zaslúžil o posun výchovy a vzdelávania v Žiline.

Mimoriadne ocenenie v roku 2011 získal Zlatoň Babik. Jeho život je veľmi pestrý, v roku 1970 založil žilinský detský zbor Odborárik, v ktorom pôsobil ako dirigent, koncertoval v Japonsku, Belgicku, Španielsku, Francúzsku, Srbsku či na Ukrajine. Ocenenie získal za zrod a dlhoročné vedenie žilinského detského zboru Odborárik.

Dalšie Mimoriadne ocenenie v roku 2011 získala Ingrid Dolníková za pôsobenie na viacerých školách a za dlhoročnú, aktívnu pedagogickú a riadiacu prácu.

Počas celej slávnosti vládla príjemná atmosféra, ktorú spestril aj koncert hudobnej skupiny V8 Band.

-pč-

L 011

Rok Jána Frátrika

Žilinský samosprávny kraj vyhlásil pre región horné Považie rok 2011 za „Rok Jána Frátrika“. Krajská knižnica v Žiline v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v spolupráci so Zborom Žilincov organizuje pre širokú verejnosť spomienkové pásmo pod názvom „Vám, rodni moji“ – Ján Frátrik, dňa 6. 10. 2011 o 16. hod. v priestoroch knižnice. Súčasťou podujatia bude aj výstava pri príležitosti nedožitých 95. narodenín básnika, literárneho vedca, prekladateľa a učiteľa – tvorba, fotografie, knižné vydania, materiály o autorovi.

Významný žilinský básnik Ján Frátrik sa narodil 9. 10. 1916 v Žiline. Okrem spisovateľskej a pedagogickej činnosti sa venoval prekladom z nemeckej a francúzskej literatúry, angažoval sa v mnohých ďalších osvetových, kultúrnych ale aj športových aktivitách mesta.

Hudbou približujú verse zabudnutých básnikov

■ **POÉZIA SPOJENÁ** s hudbou rovná sa Cabo. Tak sa totiž volá nový projekt gitaristu skupiny Arzén Paľa Cabadaja.

ŽILINA. Muzikant Pavol Cabadaj sa spojil s klávesákom Ľubošom Tomaščikom a spevákom Janom „Freedom“ Svobodom s úmyslom vytvoriť projekt zvaný Cabo. Tento projekt spája hudbu s poéziou.

„Ide o staršiu slovenskú poéziu exilových básnikov a básnikov moderny. Zameriavame sa, viac-menej, na neprávom zabudnutých slovenských básnikov,“ priblížil nám Pavol Cabadaj.

Básnici, ktorí zostali zabudnutí

Vybrané básne zhudobnili a v unplugged verzii ich v súčas-

nosti hrávajú na rôznych vernisážach, výstavách či besedách.

Hoci sa o niektorých básnikoch učí aj na školách, mnoho z nich ostáva zabudnutých. Cabo sa týmto projektom snaží dať ich do pozornosti ako mladým, tak i starším.

„Za bývalého režimu bolo Slovensko o nich ochudobnené a preto ich málokto pozná. To sa snažíme napraviť.“

V repertoári majú zhudobnené verše poetov akými boli Ján Smrek, Ján Frátrik, Paľo Ušák Oliva, Gorazd Zvonický, Eugen Vesnin či Koloman Ge-

raldini.

Koncertujú v trojici

Sólový projekt Cabo funguje pol roka, napriek tomu o nich

Zameriavame sa na neprávom zabudnutých slovenských básnikov.

■ PAVOL CABADAJ

už ľudia počuli. Niekoľkokrát hrali napríklad v Makovického dome v Žiline na literárnych besedách a začiatkom júla boli v Košiciach, kde hrali v rámci programu stretnutia zahraničných Slovákov.

Ich hudba by sa dala označiť za tzv. lyric rock. Piesne, v ktorých sú obsiahnuté bohaté myšlienky sa nielen príjemne počúvajú, ale majú aj pedagogický význam. Prostredníctvom hudby sa totiž poézia dostane žiakom a študentom skôr pod kožu, akoby sa jednotlivými veršami preluskávali v tichosti svojej izby.

V každom prípade ide o zaujímavý a odvážny počin. Nie je veľa takých hudobníkov, ktorí by dokázali ľahkým, nevŕtievavým štýlom priblížiť našich dávnych veľikánov.

KATARÍNA KVAŠŇOVSKÁ

Dcéra

FOTO: LUBO BECHNÝ

Riaditeľka Soňa Řeháková (vpravo)

Výstavu usporiadalo Krajské kultúrne stredisko, s príspevím Branislava Oravu, vnuka Jána Frátrika.

FOTO: (LB)

Zboru žiincov a pracoval aj v miestnom odbore Matice slovenskej.

■ V speváckom zbere slovenských učiteľov spieval vyše dvadsaťpäť rokov a precestoval s ním takmer celú Európu.

■ V roku 1941 sa oženil, s manželkou Margitou mal jedi-
nu

starú Pamätnú medailu, v r. 1970 čestný titul Zaslúžilý učiteľ a v roku 1981 pamätnú medailu Zaslúžilý občan mesta Žilina. V roku 1996 sa stal laureátom prestížnej ceny Genius loci Solnensis a Čestným občanom mesta Žilina. ■ Zomrel 31. júla 2000 v Žiline.

Ján Frátrik: Buď s nami rozvaha a láska. Buď s nami srdce človeka

■ **KRAJSKÉ KULTÚRNE STREDISKO** v Žiline pripravilo pri príležitosti nedožitých narodenín básnika Janka Frátrika poetickú výstavu.

ŽILINA. Krajské kultúrne stredisko v Žiline pripravilo pri príležitosti 95. výročia nedožitých narodenín žilinského básnika Janka Frátrika poetickú výstavu pod názvom Pocta Jankovi Frátrikovi.

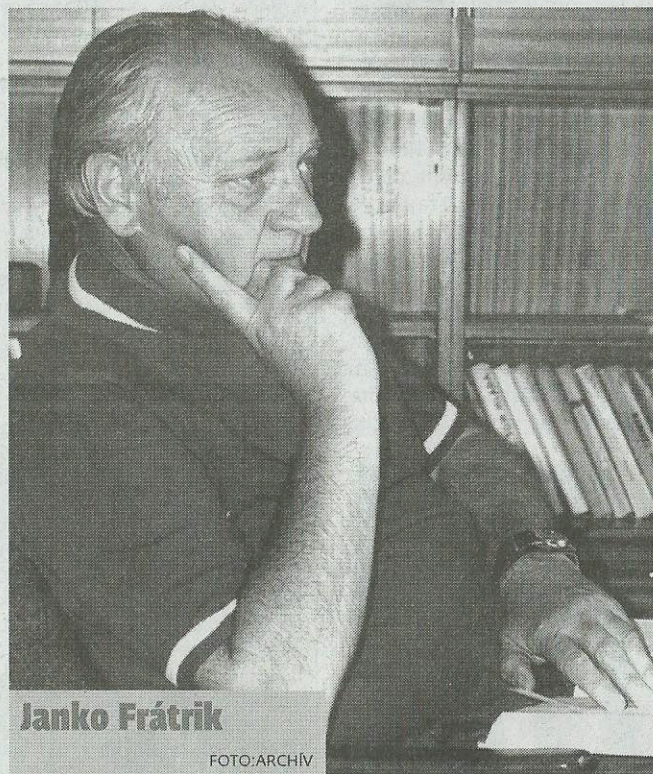
Slávnostná vernisáž bola 10. októbra v Makovického dome. Zúčastnili sa jej básnikova blízka rodina, pedagógovia, ale aj priatelia, či žiaci J. Frátrika, milovníci jeho poézie.

Zaspomínať na svojho kolegu i priateľa a zarecitovať jeho básne prišiel pedagóg Ján Ničík a František Babiar i spisovateľka a herečka Božena Lenčová, ktorí ho poznali ako človeka milujúceho svoju rodinu,

rodnú Žilinu, ľudí i ako človeka s veľkým dobrým srdcom. Vernisáž moderoval Ján Blahovec. Výstava je zostavená z básní i úryvkov, ktoré sú charakteristické pre jednotlivé obdobia jeho tvorby. Výtvarne spracovala výstavu Soňa Jamečná. Výstava je prístupná pre školskú mládež i širokú verejnosť počas pracovného týždňa od 8. do 16. h a potrvá do 28. októbra. Výstava je realizovaná s podporou vnuka Branislava Oravu.

Mesto Žilina udeľuje 4. rok zaslúžilým pedagógom Cenu Janka Frátrika za pedagogiku.

Rok 2011 vyhlásil Žilinský samosprávny kraj za Rok Jána Frátrika na Hornom Považí.

Janko Frátrik

FOTO: ARCHIV

PETER NIČÍK O JANKOVI FRÁTRIKOVI

Básne vybral Peter Ničík a hovorí, prečo sa takto rozhodol:

„Prečítal som asi 14 básnických zbierok Janka Frátrika

a vošiel som do krajiny jeho vnútorných vesmírov.

Dotýkal som sa krásy a posolstiev slov a symbolov,

nesmiernej hĺbky jeho ľudskosti,

obrazov vyžarujúcich nehu, domov a pokoj,

ale aj básnikovej rozvíchrenej túžby

odkrývať pôvab vecí viditeľných aj neviditeľných

objavovať spievajúce veci sveta

a čistý prameň, ktorý nás pre-
sahuje.

Uvidel som dobrodenie lásky.

a chcel som sa s vami podeliť o priestory jeho krajín,

ktoré sa najlepšie poznávajú v tichu,

- v zmĺknutí hluku povrchného života,

- v stíšení vlastných myšlienok,

- v tichosti srdca, kedy sa vám krajiny

Janka Frátrika prihovoria samé.“

Jánovi Frátrikovi Žilina vzdala hold

Jánovi Frátrikovi na Bulvári (oficiálne na Ulici Antona Bernoláka) bola odhalená pamätná doska vo štvrtok 25. februára 2016 o 14.00 h.

Ján Frátrik, umeleckým menom Janko Frátrik (* 9. október 1916, Žilina – † 31. júl 2000, Žilina) bol slovenským básnikom katolíckej moderny a prekladateľom nemeckej a francúzskej poézie. Jeho život bol úzko spätý so Žilinou, v ktorej sa Ján Frátrik narodil, študoval i pôsobil ako učiteľ. Bol spoluzakladateľom Zboru Žilincov a nemôžeme zabudnúť ani na jeho niekoľkoročnú činnosť ako kronikára mesta Žilina. Vo svojom rodnom meste našiel 31. júla 2000 aj miesto svojho posledného odpočinku a pochovaný je na Starom cintoríne. Za svoju všestrannú a bohatú činnosť dostal mnohé vyznamenania a uznania.

V tejto súvislosti pripomíname, že po významnom žilinskom básnikovi a pedagógovi sa plánuje pomenovať Námestie Jána Frátrika – budúce centrálné námestie pripravovanej zóny Centrum Na Hlinách (v okolí budovy VURAL-u).

-pc- snímka mesto Žilina

Večerník 1.3.2016